
1 Úvod

Čítanie znakov *kandži* predstavuje v súčasnom japonskom jazyku komplexnú problematiku, s ktorou sa potykajú nielen cudzinci, ale aj samotní Japonci. Táto problematika sa však v skutočnosti neskrýva iba za každodennou slovnou zásobou, ale aj za pomenovaniami, konkrétne osobnými menami. Tie bývajú svojou podobou neraz zložité a na ich správne prečítanie je často potrebná prítomnosť *furigany*. Naopak výslovnosť týchto mien je niečo, čo nám na prvý dojem môže znieť jednoducho, no dlhoročná až celoživotná námaha Japoncov, ktorá tkvie v osvojení a nasledovnom ovládnutí schopnosti správneho prečítania mena je pre nás často nepredstaviteľná.

Dôvodov pre tento fenomén je niekoľko. Čínske znaky *kandži* používané v japonskom písomnom systéme disponujú okrem štandardných čítaní aj nezvyčajným čítaním nazývaným *nanori*, špecializovaným pre pomenovania, ktoré sa však tiež nepoužíva vždy. Čítania sa v osobných menách nezriedka uplatňujú všetky a navyše sa ich podoba podľa vôle výbercu mena mení alebo kombinuje s inými čítaniami. Súčasná japonská pomenovávacia kultúra tiež obsahuje nezvyčajné trendy, v ktorých figuruje nesúlad grafickej a zvukovej podoby jednotlivých znakov. Z týchto dôvodov neexistujú v čítaniach osobných mien jednoznačné pravidlá, kvôli čomu je celá problematika veľmi jedinečná, no zároveň komplexná.

Predložená práca sa preto bude zaoberať skúmaním osobitosti a charakteristiky vzťahu medzi znakmi *kandži* a ich čítaniami v osobných menách. Z dôvodu absencie jasných pravidiel používania znakov v menách a z toho vyplývajúcej komplexnosti čítania týchto mien sa v práci zameriam na objasnenie používania znakov a čítaní v osobných menách, čo predvediem na základe analýzy v praktickej časti. V tej budú hlavným subjektom populárne osobné mená modernej doby, konkrétne mená obdobia Heisei (1989–2019) a Reiwa (2019–súčasnosť). Ťažisko výskumu tkvie v prehľadnej analýze mužských a ženských osobných mien, ktorá podrobne približuje grafické a zvukové kombinácie znakov používaných v najpopulárnejších menách, za ktorou pripojím niekoľko reflexií súvisiacich s ich grafickou a zvukovou podobou. V nich budem poukazovať napríklad na pomer prevládajúceho čítania určitých znakových kombinácií alebo alternatívneho použitia znakov s rovnakým čítaním a podobným významom. Uvedené mená budú vybrané z japonského slovníka *kandži* mien, japonských elektronických *kandži* slovníkov a z prieskumov popularity osobných mien, ktoré každoročne uvádza japonská sociálna poisťovňa *Meidži Jasuda*.

Pre túto prácu som si položil nasledovné výskumné otázky:

- Akými pravidlami sa môže riadiť fonetika znakov *kandži* použitých v japonských osobných menách?
- V akom prostredí nachádzame prítomnosť čítania *nanori*?
- Je v japonských osobných menách možné použiť akékoľvek znaky *kandži*, poprípade ich kombináciu?

Cieľom tejto analýzy je krátko predstaviť japonské písmo v kontexte tvorby osobných mien, ale najmä poukázať na komplexnosť znakov *kandži* a ich grafickej, významovej a predovšetkým fonetickej stránky v moderných osobných menách, ktoré sú dané práve rôznorodosťou japonského písomného systému. Ako už bolo spomínané vyššie a ako bude ilustrované v praktickej časti práce, pri vytváraní japonských osobných mien a výbere znakov či písma v nich používaných neexistujú jednoznačné pravidlá, čoho výsledkom je na jednej strane takmer nekonečná kreativita rodičov, ako aj súčasná nejednoznačnosť a takmer neobmedzená variabilita vo výbere znakov v osobných menách. Táto práca si preto kladie za cieľ predstaviť a priblížiť problematiku japonského písomného systému na príkladoch užívania písma v osobných menách, ktoré sú pozoruhodným dôkazom komplexnosti japonského písomného systému ako takého.

1.1 Edičná poznámka

Pre prepisy japonských slov bude v práci použitá slovenská transkripcia, za ktorou bude nasledovať japonský názov v znakoch a prípadný preklad, spolu uvedené v zátvorke. V častiach týkajúcich sa osobných mien alebo čítaní znakov môže byť poradie transkripcie a japonského názvu v znakoch opačné. Japonské pojmy vyskytujúce sa v texte viac ako jedenkrát budú v tejto kombinácii uvedené iba pri svojom prvom výskyte v práci, a pri ďalšom bude použitá už len samotná transkripcia. Pre názvy oficiálnych japonských dokumentov bude taktiež použitá transkripcia s japonským názvom a uvedený ich preklad, poprípade bude vysvetlený ich význam alebo funkcia. Celé japonské mená budú v práci uvedené v japonskom poradí, teda priezvisko a osobné meno. Osobné mená, ktorými sa práca zaoberá budú predstavené v poradí japonský zápis, transkripcia a jednoduchý preklad použitých znakov v danom mene.